

Projekta “Klimata izmaiņu ietekme uz bioloģisko daudzveidību Baltijas jūras piekrastes rifos” stāsts

Publicēts: 01.08.2016.

Klimata pārmaiņu ietekme uz Baltijas jūru

Piekrastes ūdeņi Latvijā piesaista daudzus interesentus, gan tūristus karstajās vasaras sezonās, gan zinātniekus un dzintaru meklētājus, taču ir būtiski atcerēties, ka pastiprināta aktivitāte jūras krastos var novest līdz ievērojamām problēmām ūdens kvalitātes un ekoloģijas jomā. Domājot par Latvijas jūras piekrastes ūdeņu kvalitāti un to ietekmi uz dzīvajiem organismiem, Latvijas Hidroekoloģijas institūts (LHEI) nolēma īstenot projektu “Klimata izmaiņu ietekme uz bioloģisko daudzveidību Baltijas jūras piekrastes rifos”, kura mērķis bija novērtēt klimata pārmaiņu ietekmi uz Baltijas jūras Latvijas jurisdikcijā esošās piekrastes zonas zemūdens daļas bioloģisko daudzveidību.

“Projekta ideja nākusi no BONUS projekta pieteikuma DEcision support system for management of Baltic Sea COasts and neaRshore under changing climATE (projekta akronīms DECORATE) pieteikuma, kura ietvaros pētījumi būtu plašāki – visa Baltijas jūras piekrastes teritorija. Tajā Latvijas Hidroekoloģijas institūts bija viens no partneriem un bija atbildīgs par Latvijas piekrastes teritoriju. Tā kā šis projekts netika atbalstīts, bet Latvijā šādi pētījumi ir fundamentāli nepieciešami, tika izlemts, ka LHEI pieteiks projektu “Klimata izmaiņu ietekme uz bioloģisko daudzveidību Baltijas jūras piekrastes rifos” EEZ grantu konkursam.” Par projekta pirmsākumiem stāstīja LHEI vadošais pētnieks Juris Aigars

Interesanti, ka atšķirībā no tropiskajām jūrām, kur rifi ir veidojušies bioloģisku procesu rezultātā, Baltijas jūrā rifiem ir ģeoloģiska izcelsme. Tos veido akmeņainas vai klinšainas grunts, ko ieskauj smilšainā grunts. Baltijas jūras Kurzemes piekrastē rifi sastopami galvenokārt 5–25 m dziļumā.

Projektā piedalījās Tallinas Tehnoloģiju universitātes (TTU) Kibernētikas institūta Viļņu dinamikas laboratorija, kas ir viena no vadošajām jūras fizikālo procesu izpētes grupām Baltijas jūras reģionā. Projekta partneri vadīja divas projekta aktivitātes, kuru ietvaros veica viļņu lauku un to ietekmes modelēšanu atklātās Baltijas jūras Latvijas piekrastē, izveidoja suspendēto daļiņu transportēšanas modeli un veica vētru laikā pārnesto daļiņu transporta modelēšanu.

“Projekta īstenošanas gaita bija sekmīga. Vienīgais, kas mazliet aizkavēja projekta aktivitāšu īstenošanu, bija nepiemērotie laika apstākļi niršanas darbu realizācijai, bet tas neradīja ilgstošus sarežģījumus.” Par projekta īstenošanas gaitu stāstīja LHEI vadošais pētnieks Juris Aigars

Projekta īstenošanas rezultātā tika adaptēti divi modeļi - viļņu modelis WAM, kas tika adaptēts Latvijas piekrastes specifikai un

tiek izmantots veicot simulācijas kā rezultātā tika iegūti dati par viļņu augstumu, virzienu un periodu. Suspendēto daļiņu transportēšanas modelis, kas tika izveidots atbilstoši atpakšbaseinu specifikai un tika aprēķināts no WAM iegūtajiem datiem, rezultātā tika iegūta datu bāze ar modeļa ģenerētajiem viļņu radīto garkrasta straumju datiem.

Tāpat izstrādāta Baltijas jūras piekrastes bioloģisko daudzveidību raksturojoša karte GIS formā (Vides stāvokļa vērtējums).

trīs indikatoru faktu lapas, ar kuru palīdzību tiek vērtēts piekrastes vides stāvoklis Projekta ietvaros tika novadīti divi semināri par projekta aktualitātēm un sasniegumiem, kā arī pētījuma "...” rezultāti tika prezentēti Latvijas Universitātes 74. Zinātniskajā konferencē un starptautiskajā konferencē *European Geosciences Union (EGU) General Assembly 2016*, kas norisinājās Vinē.

Projekta rezultāti rāda, ka rifu bioloģiskā daudzveidība ir cieši saistīta ar klimata pārmaiņu ietekmi uz viļņu intensitāti un augstas intensitātes apgabalos daudzveidība ir zemāka.

Par tālākajiem plāniem Juris Aigars stāstīja: *“Projekta laikā iegūtā informācija tiks izmantota citos LHEI projektos, kā arī, ja būs jaunu projektu uzsaukumi par attiecīgo tēmu, LHEI sagatavos projekta pieteikumu, lai turpinātu uzsāktos pētījumus.”*

Vairāk informāciju par projektu meklēt šeit: <http://www.eea-klips.lv/index.php> un <http://www.eea-klips.lv/images/Rifi-buklets%20GALA.pdf>

Projekta līguma Nr. 2/EEZLV02/14/GS/022/001

Latvijas Hidroekoloģijas institūta projekts “Klimata izmaiņu ietekme uz bioloģisko daudzveidību Baltijas jūras piekrastes rifos”

Kopējais finansējums 88 208,00 EUR; programmas līdzfinansējums 74 977,00 EUR

Īstenošanas periods: 9.03.2015. - 30.04.2016.

Sagatavoja: Kārlis Turks

Attīstības instrumentu departamenta

Nacionālo un ārvalstu atbalsta instrumentu nodaļas

Vecākais referents

Tel. +371 67026522

E-pasts: karlis.turks@varam.gov.lv

<https://www.varam.gov.lv/lv/projekta-klimata-izmainu-ietekme-uz-biologisko-daudzveidibu-baltijas-juras-piekrastes-rifos-stasts>